

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 222/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om terminsavgifter for studerende på andra stadiet från länder utanför EU/EES

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade Talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 222/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Mika Riipi /cent m.fl.:

Kan regeringen ännu överväga att slopa införandet av terminsavgifterna,

kan terminsavgifterna alternativt avgränsas så att examina på andra stadiet som avläggs på de inhemska språken lämnas utanför avgiften och

hur säkerställer regeringen att små gymnasier har tillräckligt med studerande även i fortsättningen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Statsminister Orpos regering har den 30 april 2025 godkänt planen för de offentliga finanserna för 2026–29. Som en del av planen har man beslutat om införande av terminsavgifter inom yrkesutbildningen och gymnasieutbildningen för studerande från länder utanför EU/EES. Underskott och skuldsättning är ständiga problem i Finlands offentliga ekonomi. Enligt finansministeriets prognos uppgår den offentliga sektorns skuld redan i slutet av 2029 till nästan 90 procent av bruttonationalprodukten, medan den 2008 uppgick till cirka 35 procent. Regeringens mål är att stabilisera skuldkvoten i de offentliga finanserna, något som förutsätter att ökningen av de offentliga utgifterna dämpas och att intäkterna ökar.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte den 17 december 2024 en arbetsgrupp med uppgift att bereda ett förslag till läsårsavgifter inom yrkesutbildningen för studerande som kommer till Finland för att avlägga yrkesutbildning eller gymnasieutbildning från länder utanför EU/EES. I fortsättningen kommer ingen statsandelsfinansiering att beviljas för utbildningen av dessa studerande. Kostnaderna för utbildningen finansieras i stället med läsårsavgifter som tas ut av de studerande. Läsårsavgifterna gäller studerande som söker sig till Finland i studiesyfte, det vill säga med uppehållstillstånd för studier. Avgifterna gäller inte de medborgare i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som är stadigvarande bosatta i Finland. Avgifterna gäller inte heller personer som får tillfälligt skydd, det vill säga i praktiken ukrainska flyktingar

eller personer som deltar i utbytesprogram. En regeringsproposition som beretts av arbetsgruppen var på remiss fram till den 5 augusti 2025. Propositionsutkastet finns i utlåtandetjänsten.

Studerande som kommer för läroavtalsutbildning inom yrkesutbildningen med uppehållstillstånd på grund av arbete ska enligt förslaget inte vara skyldiga att betala läsårsavgift. När läroavtalsutbildningen tidsmässigt utgör minst hälften av examen avläggs den med uppehållstillstånd för arbetstagare, i övriga fall med uppehållstillstånd för studerande. Den föreslagna regleringslösningen bedöms öka läroavtalsutbildningen inom branscher med brist på arbetskraft. Dessutom bedöms förslaget bidra till att utbildningsutbudet inriktas på branscher som lider av arbetskraftsbrist, vilket i sin tur förbättrar placeringen av utexaminerade på den finländska arbetsmarknaden efter studierna. När minderåriga kommer till landet för att få gymnasieutbildning och yrkesutbildning, kan detta inte betraktas som arbetsrelaterad invandring eller därmed jämförbar verksamhet. Det finns inte statistik över eventuell sysselsättning av personer som kommit som minderåriga till Finland för att få gymnasieutbildning eller yrkesutbildning.

Det är möjligt att söka till gymnasiets engelskspråkiga lärokurs från och med den 1 augusti 2026. Man kan dock inte söka till den engelskspråkiga lärokursen från tredjeländer. Således kommer läsårsavgifterna att gälla endast dem som kommer för att avlägga gymnasiets lärokurs på de inhemska språken. Om läsårsavgifterna begränsas till endast engelskspråkig utbildning, finns det i praktiken inga avgiftsskyldiga studerande, och propositionens statsfinansiella mål nås inte. Inom yrkesutbildningen finns ett större utbud av engelskspråkig utbildning och i fortsättningen förväntas också antalet sökande till engelskspråkig utbildning öka. I regel söker sig dock personer från tredjeländer till yrkesutbildning för att avlägga examina på de inhemska språken, vilket främjar deras sysselsättning.

Allmänt taget är det positivt att det finns ett internationellt intresse för att komma till Finland för att studera och arbeta. Att den finländska gymnasieutbildningen marknadsförs utomlands och att internationella studerande ansöker till gymnasieutbildningen är ett nytt fenomen som uppstått på 2020-talet. Fenomenet är en följd av bland annat befolkningsutvecklingen i Finland, som har lett till att antalet studerande har minskat i många gymnasier. Man har därför försökt fylla studieplatser med unga från tredjeländer. Det är dock inte att rekommendera att små gymnasier i stor omfattning ökar antalet studerande genom att anta minderåriga unga från tredjeländer som studerande. Även om det finns ungdomar med goda erfarenheter, har det också uppstått utmaningar. Undervisnings- och kulturministeriet har av olika myndigheter fått kännedom om problem som uppstått i fråga om minderåriga unga som kommit till Finland från tredjeländer för att studera. Man har särskilt oroat sig för hur minderåriga unga klarar sig i Finland utan vårdnadshavare, som med stöd av finsk lag kan föra parallell talan i ärenden som gäller det egna barnet. Minderåriga unga som bor i Finland utan vårdnadshavare löper en förhöjd risk att hamna i en sårbar ställning.

Unga som bor på mindre orter och i mer avlägsna regioner har rätt till gymnasieutbildning för att medborgarnas kulturella rättigheter ska kunna tillgodoses i hela landet. Bestämmelserna om

finansiering för små anordnare av gymnasieutbildning ändrades i december 2024. Riksdagen godkände då en ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, som påverkar finansieringsgrunderna för gymnasieutbildningen. Genom ändringen stärktes den finansiella ställningen för utbildningsanordnare i avlägsna regioner där antalet studerande är lägst. Antalet studerande påverkar priset per enhet för gymnasieutbildningen så att priset per enhet stiger när antalet studerande minskar. Målet med denna finansiering är att trygga verksamheten för gymnasier i glesbygden där befolkningsantalet och antalet studerande är lågt. Modellerna för samarbete mellan läroanstalter i olika kommuner kan också vidareutvecklas i kommunerna, för att en så högklassig gymnasieutbildning som möjligt ska kunna erbjudas även på mindre orter.

Undervisnings- och kulturministeriet kommer att följa upp hur införandet av läsårsavgifter påverkar utbildningen på andra stadiet, till exempel i anslutning till tillgången till gymnasieutbildning och antalet internationella studerande.

Helsingfors 25.8.2025

Undervisningsminister Anders Adlercreutz